

10. december 2020
Sagsnr. 18/05673

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

**MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET**
Toldboden 2
8800 Viborg

AFGØRELSE om fredning af Kalø Vig ved Rodskov og Eskerød i Syddjurs Kommune

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 44, stk. 1, jf. § 40.¹

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige dels afgørelse af 17. august 2017 om at gennemføre fredning af Kalø Vig ved Rodskov og Eskerød i Syddjurs Kommune.

Miljø- og Fødevareklagenævnets har truffet afgørelse om at gennemføre fredning af Kalø Vig ved Rodskov og Eskerød i Syddjurs Kommune på følgende ejendomme, der er afgrænset som vist på det medfølgende fredningskort, og som helt eller delvist omfatter følgende matrikelnumre samt 2,77 ha umatrikuleret areal:

[Matrikel1], del af [Matrikel2], [Matrikel3], [Matrikel4], [Matrikel5], [Matrikel6], [Matrikel7], [Matrikel8], [Matrikel9], del af [Matrikel10] og [Matrikel11] alle Eskerød By, Hornslet.

[Matrikel12], [Matrikel13], [Matrikel14], [Matrikel15], [Matrikel16], [Matrikel17], [Matrikel18], [Matrikel19], del af [Matrikel20], [Matrikel21], del af [Matrikel22], [Matrikel23], [Matrikel24], [Matrikel25], [Matrikel26], [Matrikel27], [Matrikel28], [Matrikel29], del af [Matrikel30], del af [Matrikel31], del af [Matrikel32], [Matrikel33], [Matrikel34], [Matrikel35], [Matrikel36], del af [Matrikel37] og del af [Matrikel38] alle Rodskov By, Hornslet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse med senere ændringer.

[Matrikel39], [Matrikel40], [Matrikel41], [Matrikel42], [Matrikel43], [Matrikel44], [Matrikel45], [Matrikel46], del af [Matrikel47], [Matrikel48], [Matrikel49], [Matrikel50], [Matrikel51], [Matrikel52], [Matrikel53], [Matrikel54], [Matrikel55], [Matrikel56], [Matrikel57], [Matrikel58], [Matrikel59], [Matrikel60], [Matrikel61], [Matrikel62], [Matrikel63], [Matrikel64], del af [Matrikel65] og [Matrikel66] alle Havhuse, Hornslet.

Del af [Matrikel67], del af [Matrikel68], [Matrikel69], [Matrikel70], del af [Matrikel71] og del af [Matrikel72] alle Ugelbølle By, Mørke.

Fredningen af området Kalø Vig ved Rodskov og Eskerød gennemføres med følgende bestemmelser, som herefter gælder for fredningen:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at sikre de store landskabelige kvaliteter i området samt i særdeleshed udsigten fra [A1] mod Kalø Vig,
- at bevare og forbedre områdets naturværdier, herunder levedygtigheden for plante- og dyreliv, og
- at sikre og forbedre områdets rekreative kvaliteter.

§ 2 Fredningsområdet

Fredningsområdet afgrænses som vist på kortbilag.

§ 3 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således ikke foretages væsentlige ændringer af eksisterende beplantninger, etableres nye beplantninger, foretages terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse, medmindre det er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tilladt i en plejeplan udarbejdet efter § 9.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Nuværende arealer med landbrugsdrift kan drives som hidtil. Dog må arealerne ikke tilplantes med flerårige udsigtshæmmende afgrøder, herunder juletræer, pyntegrønt, frugttræer, energipil, elefantgræs, vildtremiser og lignende. Arealer omtalt i § 10 med juletræer skal afdrives, når de er hugstmodne, og arealerne må ikke genplantes.

Stk. 2. Undtaget fra forbuddet er tilplantning i private haver.

Stk. 3. Skovarealer kan drives som hidtil. Det gælder både fredskovsarealer og andre skovarealer. Udvidelse af skovarealet kræver dispensation fra fredningsnævnet.

§ 5 Byggeri mv.

Der må ikke etableres nye boliger i området, herunder hverken i eksisterende bebyggelse eller som nybyggeri. Dette gælder dog ikke medhjælper- og generationsskifteboliger på ejendomme, der på fredningstidspunktet er over 30 ha, som kan etableres efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 2. Der må ej heller opføres anden ny bebyggelse, herunder skure, border, jagthytter og lignende. Forbuddet omfatter tillige legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer, som er omfattet af fredningskortets signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Stk. 3. Eksisterende helårshuse beliggende i landzone kan om- og tilbygges, så det samlede bruttoetageareal ikke overstiger 500 m². Fredningen er ikke til hinder for indvendig ombygning af eksisterende bygninger. Øvrige om- og tilbygninger kan kun ske efter dispensation fra fredningsnævnet. Opsætning af solcelleanlæg kræver tillige fredningsnævnets dispensation.

Stk. 4. Bygninger, som er nødvendige for landbrugsdriften, kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse efter forudgående godkendelse af fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning, størrelse og placering.

Stk. 5. Der må uanset ovenstående ikke opføres bure og bygninger til pelsdyr-, svine- eller fjerkræsfarme, fasanerier, dambrug, rideskoler, hestepensioner, drivhusgartnerier og lignende, som vil virke dominerende i landskabet. Desuden er der forbud mod opførelse af ridehaller.

Stk. 6. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger).

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Stk. 8. Byggeri skal tilpasses den eksisterende bebyggelse og det omkringliggende landskab.

Stk. 9. Deponering må ikke finde sted inden for fredningsområdet.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner som f.eks. tårne, vind-

møller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger.

Stk. 2. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

Stk. 3. Der må opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Hegnene skal holdes i jordfarver.

Stk. 4. Nedgravning af ledninger og etablering af regnvandsbassiner og lignende kan ske efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 5. Udenfor have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Undtaget fra forbuddet er teltning af kortere varighed til spejderformål, egen teltning på egen ejendom samt teltning på dertil indrettede primitive overnatningspladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug. Undtaget fra forbuddet er mindre terrænreguleringer i private haver.

§ 8 Offentlighedens adgang

Offentligheden har ret til adgang til området efter de almindelige regler i naturbeskyttelsesloven.

Stk. 2. Eksisterende stier og markveje må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers og vejes nuværende trace kan ændres, hvis der er særlige samfundsmæssige begrundelser, og hvis den samlede stiforbindelse gennem landskabet opretholdes.

Stk. 3. Plejemyndigheden skal inden for 2 år efter fredningens gennemførelse anlægge nye stier med et forløb omtrentligt som angivet på fredningsskottet. Den nøjagtige linjeføring fastlægges af plejemyndigheden i samarbejde med lodsejeren. Stierne skal anlægges som trampespor eller slåede 1 meter brede stier, der er egnede til færdsel til fods. Yderligere stier kan etableres efter aftale med lodsejeren.

Stk. 4. På det kommunalt ejede areal, herunder på ophalepladsen, matr.nr. [Matrikel26] og [Matrikel38] Rodskov By, Hornslet, er det offentligheden tilladt at færdes frit (fladefærdsel).

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan opsættes mindre informationstavler, stimarkeringer mv. til formidling af fredningen og til støtte

for den rekreative anvendelse.

§ 9 Plejemyndighed og plejeplaner

Stk. 1. Plejemyndigheden kan gennemføre pleje i henhold til den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse.

Stk. 2. Plejen kan bl.a. bestå af etablering og vedligeholdelse af stier og udsigtskiler, jf. § 8 stk. 3, og § 10 stk. 2.

Stk. 3. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan indenfor 2 år efter fredningens endelige gennemførelse.

Stk. 4. Pleje af privatejede arealer skal ske uden udgift for den enkelte ejer og med ejerens samtykke eller i mangel heraf med fredningsnævnets godkendelse. Ejeren har ret til selv at udføre plejen inden for en af plejemyndigheden fastsat frist. Ved trærydning tilfalder det fældede træ ejeren, såfremt denne fjerner det inden en af plejemyndigheden fastsat frist, og ellers tilfalder træet plejemyndigheden. Ejeren kan ikke stille krav om opskæring af, sammenkørsel eller kørsel til fast vej.

§ 10 Særbestemmelser

Stk. 1. På matr.nr. [Matrikel34] Rodskov By, Hornslet syd og øst for Vilhelmshøj skal der senest 2 år efter fredningens gennemførelse etableres to mindre udsigtskiler efter nærmere aftale med lodsejeren. Der kan ligeledes efter nærmere aftale med lodsejeren opsættes en bæk på højen.

Stk. 2. Fredningen er ikke til hinder for udnyttelse af eventuelle byggemuligheder på matr.nr. [Matrikel54] og [Matrikel55] Havhuse, Hornslet, indenfor de i kommuneplanen på fredningstidspunktet angivne rammer² og i det omfang, der kan opnås dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til sådan bebyggelse.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningens afgrænsning og indhold fremgår yderligere af medfølgende fredningskort.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse om at gennemføre fredningen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.³ Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er

² Kommuneplanramme 2.12.R1.

³ Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

meddelt den pågældende. Er afgørelsen offentliggjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der har behandlet sagen i den læge afdeling, jf. § 3, stk. 1, nr. 9, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Indholdsfortegnelse:

1.	Indledning	8
2.	Fredningsforslaget.....	8
3.	Fredningens afgrænsning	9
4.	Beskrivelse af fredningsområdet.....	9
5.	Frednings- og planmæssige forhold.....	12
6.	Fredningsnævnets behandling og afgørelse	14
6.1	<i>Fredningsnævnets behandling af sagen</i>	14
6.2	<i>Fredningsnævnets afgørelse</i>	14
7.	Klager og bemærkninger.....	17
7.1	<i>Klagen fra Miljøstyrelsen og bemærkninger hertil</i>	18
7.2	<i>Klagen fra Syddjurs Kommune og bemærkninger hertil</i>	19
7.3	<i>Klagen fra lb.nr. 6</i>	21
7.4	<i>Klagen fra lb.nr. 7</i>	22
7.5	<i>Klagen fra lb.nr. 23</i>	23
7.6	<i>Klagen fra lb.nr. 41</i>	25
7.7	<i>Øvrige bemærkninger til sagen</i>	25
8.	Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling og afgørelse i sagen	26
8.1	<i>Sagens behandling</i>	26
8.2	<i>Miljø- og Fødevareklagenævnets indledende bemærkninger</i>	26
8.3	<i>Miljø- og Fødevareklagenævnets generelle bemærkninger</i>	27
8.3.1	<i>Fredningens gennemførelse</i>	27
8.3.3	<i>Fredningens indhold</i>	28
8.4	<i>Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger</i>	29
8.5	<i>Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse</i>	29

1. Indledning

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 17. august 2017 truffet afgørelse om at gennemføre en fredning af området Kalø Vig ved Rodskov og Eskerod i Syddjurs Kommune. Fredningsnævnet har samtidig truffet afgørelse om erstatning i en separat afgørelse af 17. august 2017.

Fredningssagen er rejst i april 2014 af Danmarks Naturfredningsforening. Fredningsområdet omfatter et areal på ca. 272ha og er beliggende sydøst for landsbyerne Rodskov og Eskerod ud mod Kalø Vig.

Fredningen berører i alt 37 lodsejere. Omkring 5 ha af fredningsområdet er offentligt ejet, og de resterende ca. 266 ha er ejet af private lodsejere.

Formålet med fredningen er at sikre de store landskabelige kvaliteter i området, særligt udsigten fra [A1] mod Kalø Vig. Desuden har fredningen til formål at sikre og forbedre områdets naturværdier og rekreative kvaliteter.

Fredningsnævnets afgørelse er i medfør af naturbeskyttelseslovens § 40 påklaget af en række lodsejere, jf. naturbeskyttelseslovens § 43, stk. 2, nr. 1, samt Miljøstyrelsen og Syddjurs Kommune, jf. § 43, stk. 2, nr. 3, til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. naturbeskyttelseslovens § 43, stk. 1.

Den samlede erstatning og godtgørelse overstiger 500.000 kr., og Miljø- og Fødevareklagenævnet skal derfor endvidere efterprøve fredningsnævnets afgørelse om fredning i dens helhed, jf. naturbeskyttelseslovens § 42.

Fredningsnævnet har den 22. juli 2019 efter miljøvurderingslovens § 10, jf. § 8, stk. 2, nr. 1 og nr. 2, jf. stk. 1, truffet afgørelse om, at der ikke er pligt til at udarbejde en miljøvurdering i forbindelse med behandlingen af forslaget om fredning af Kalø Vig ved Rodskov og Eskerod. Afgørelsen er ikke blevet påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

2. Fredningsforslaget

Det fremgår bl.a. om baggrunden for fredningsforslaget, gengivet fra fredningsnævnets afgørelse (s. 1 ff.), at:

”Kommer man kørende østfra fra Rønde mod Århus, hvor [A2] kortvarigt ændrer navn til [A1], og ser til venstre ud mod Løgten Bugt og Kalø Vig, så åbenbarer der sig et landskab med bløde bølgede bakker, småskove og klynger af huse, der trykker sig i landskabet og tillader udsigt de fleste steder hen over hustagene. Det er en udsigt, der har været forbipasserende forundt gennem flere hundrede år, og fortsat i dag nydes og påskønnes af folk på egnen. Allerede i 1950’erne var der planer om at frede en større del af kystlandskabet ud til Kalø Vig. Fredningsplanudvalget, som på naturområdet var en slags forløber for amterne, skrev således i 1960 i forbindelse med behandlingen af Ugelbølle-fredningen, der støder op til nærværende foreslåede fredningsområde, at ”tyngdepunktet i fredningsplanen for Århusegnens nordlige del var områderne mellem Århus-Grenå landevej og kysten på strækningen fra Løgten til Ugelbølle. Man har her de store skove, der er åbne for gående færdsel samt de vide udsigter fra landevejen og de

veje, som fører mod kysten, henholdsvis til skovene og ud over bugten til Mols. Hele dette område udgør i dets nuværende naturtilstand en naturpark af stor rekreativsværdi.”

Disse planer om at beskytte hele kysten langs landevejen fra Ugelbølle i nord til Løgten og Studstrup i syd blev imidlertid aldrig gennemført i deres helhed. Øst for det foreslåede fredningsområde blev der, som antyder ovenfor, i 1960 og 1962 gennemført fredning af et større område syd for Ugelbølle Hoved for at bevare udsigten over Kalø Vig fra den tidligere hovedvej mellem Århus og Grenå. Ved [V1], der ligger ved bunden af Følle Vig, blev en fredning gennemført i 1977 for at sikre udsigten fra vejen til Følle Strand over vigen og Kalø Gods jorder. Vest for det område, der nu foreslås fredet, ved Hjelmager og Grevelund blev der gennemført fredning af et større område i 1967. Grænsende op til det foreslåede fredningsområdes sydlige del ligger et mindre fredet område, Havhuse fra 1965. Denne fredning blev, ligesom de øvrige eksisterende fredninger, gennemført for at sikre landskabet og udsigten fra offentlig vej. Selve Kalø blev fredet allerede i 1938 på DNs foranledning for at forhindre at området blev gennemskåret af en større vej. Det aktuelle område ligger mellem Ugelbølle og Hjelmager, og når det ikke allerede er landskabeligt sikret gennem en fredning, er det sandsynligvis fordi der ikke tidligere har været konkrete og aktuelle trusler imod arealet.

Ændringer i dette forhold er baggrunden for, at Danmarks Naturfredningsforening (DN) nu rejser fredningssag for landskabet sydøst for landsbyerne Eskerod og Rodskov ud mod Løgten Bugt og Kalø Vig. Formålet er at sikre og på sigt forbedre den storslåede udsigt fra [A1] over vigen uden at synet bremses eller forringes af tekniske anlæg, byggeri, beplantninger eller lignende.”

Det fremgår endvidere, at den aktuelle årsag til, at fredningssagen blev rejst på dette tidspunkt, var, at Syddjurs Kommune i forbindelse med sit forslag til Kommuneplan 2013 hos Naturstyrelsen havde ansøgt om tilladelse til planlægning for et større byudviklingsprojekt indenfor kystnærhedszonen.

3. Fredningens afgrænsning

Fredningen strækker sig fra [A1] i nordøst til Balslev Skovs sydvestlige grænse, men går uden om Rodskov. Herefter går grænsen i en lige linje ned og fanger den eksisterende fredning af Ugelbølle Hoved og følger dennes grænse til, hvor den slutter tæt på vandet. Fredningsgrænsen følger herefter kystlinjen mod sydvest hen til Havhuse, hvorfra grænsen løber langs den lille fredning ved Hulbæk, videre ned langs vestsiden af Havhuse til skovgrænsen ved Savmølle Skov. Fredningsgrænsen fortsætter herefter langs skovgrænsen op til [A1] og følger denne østpå, men går dog uden om Eskerod.

4. Beskrivelse af fredningsområdet

Fredningsområdet består af større sammenhængende arealer, hvorfra en tange løber fra fredningens sydøstlige grænse, mellem kysten og Ugelbølle Hoved-fredningen til [V2] ved fredningsområdets østlige grænse.

Området er præget af landbrugsdrift, arealer med skov og spredt bebyggelse, mens mindre dele fremstår som rekreative grønne områder med mulighed for oplægning af båd samt parkering.

Midt i fredningsområdet ligger Rodskov Skov, som strækker sig fra Eskerød i vest til Vilhelmshøj i øst. I skoven findes i dag et mindre netværk af offentligt tilgængelige stier. En af stierne forløber fra Eskerøds østlige ende mod Vilhelmshøj i skovens østlige ende, men ender blindt i skoven tæt ved Vilhelmshøj.

Arealerne omkring [A1] ved fredningens nordvestlige grænse er beliggende højt i det fredede område, og terrænet skråner herfra ned mod kysten. Kyststrækningen er præget af flade enge og strandenge, der brydes af Galgebakke og Ugelbølle Hoved, der begge rejser sig over de omkringliggende områder. Særligt ved Ugelbølle Hoved findes stejle skrænter mellem stranden og de bagvedliggende områder.

Fredningsområdet er desuden beskrevet i fredningsforslaget, som er gengivet i fredningsnævnets afgørelse om fredning.

Landskab og geologi

Det fremgår om fredningsområdets landskabsformer og geologi, citeret fra fredningsnævnets afgørelse (s. 3), at:

”Området der foreslås fredet er som det meste af Danmark dannet i slutningen af sidste istid. Det ligger på kanten af Molslandet, som betegner et større landskabsområde omfattende blandt andet Mols Bjerger, Helgenæs, Ebeltoft halvøen, og dele af Tirstrup Hedeslette. Området viser en glacial landskabsserie i tydelige og efter danske forhold meget storstilede terræformer. Landskabsserien er dannet i tilknytning til den Østjyske Israndslinje sent i sidste istid. I det lavere terræn findes udstrakte områder med hævet havbund fra Stenalderen. Inden for fredningsområdet er der helt ude ved kysten således hævet havbund fra stenalderhavet.

Det er et meget kuperet kystlandskab med små landskabsrum vekslede mellem skov, landbrugsarealer og små bebyggelser. Store dele af området har god udsigt til bugten og dermed også god synlighed fra vandet. Kystlandskabet er sårbart overfor kystnær bebyggelse, der kan bryde de visuelle sammenhænge omkring vigene og mellem vandområdet og landområdet.”

Naturbeskyttelse

Af det fredede areal er 26,24 ha omfattet af strandbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 15. Endvidere er der på arealet registreret beskyttede naturtyper efter naturbeskyttelseslovens § 3 på 12,7 ha i form af eng, strandeng, mose, søer og flere hundrede meter vandløb. Desuden er 0,08 ha af fredningsområdet beliggende inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 18. Næsten hele fredningsområdet er omfattet af skovbyggelinje, jf. naturbeskyttelseslovens § 17. Endelig er

26,32 ha af fredningsområdet registreret som fredskov.

I Syddjurs Kommunes Kommuneplan 2016 er et bælte langs kysten udpeget som økologisk forbindelse, ligesom der spredt over området findes arealer, der i medfør af planloven er udpeget som naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser.

Kulturspor

Omkring 1,9 km af fredningsområdets nordlige, sydlige og østlige grænse udgøres af jord- og stendiger beskyttet efter museumslovens § 29 a. Derudover er der inden for fredningsområdet ca. 2,3 km beskyttede diger.

Fortidsminder

Der er i fredningsområdet ingen fredede fortidsminder, men længere mod øst i skovene ved Kalø findes flere oldtidshøje, stengrave mv. Da fredningsområdet må have haft samme potentiale som bosætningsområde som skovene ved Kalø, formodes det, at der findes flere ikke kendte fortidsminder i fredningsområdet herunder overpløjede gravhøje på landbrugsjorden.

Offentlighedens adgang

Der er i fredningsområdet generelt gode muligheder for offentlig adgang, hovedsageligt ad områdets veje og stier. Fredningen lægger op til, at der etableres flere stier i området for bedre at udnytte områdets rekreative muligheder og friluftsmæssige kvaliteter. Der planlægges etablering af en sti i Rodskov Skov, hvor en eksisterende sti ender blindt i den østlige del af skoven, men som med en kort forlængelse vil nå Vilhelmshøj, hvor der etableres opholdsplads og udkigskiler.

Friluftsliv

Fredningsområdet støder mod sydvest og øst op til to mindre sommerhusområder. Mod øst grænser fredningsområdet desuden op til en mindre campingplads hvis rekreative arealer er beliggende inden for fredningen. De rekreative arealer består af åbne græsarealer og mod sydøst findes desuden en trappe ned ad skrænten til stranden. I fredningsområdets østlige del ligger en p-plads, offentlige toiletter og en ophalingsplads for joller helt ned til vandet. Arealet er ejet af Syddjurs Kommune, og er med til at understøtte den rekreative anvendelse af området.

Naturpleje

Det fremgår af sagen, at sagsrejser ikke er bekendt med eksisterende naturplejeaftaler inden for fredningsområdet. Der er med fredningen ikke krav om, at de eksisterende naturområder plejes gennem græsning eller høslæt. Såfremt fredningen gennemføres vil fredningen give plejemyndigheden mulighed for at gennemføre naturplejeprojekter, hvor dette vurderes at være nødvendigt for at opretholde et naturområde i en god naturtilstand, hvis lodsejeren enten ikke vil eller kan stå for det.

Natura 2000-områder og bilag IV-arter

Der findes ikke Natura 2000-områder inden for fredningsområdet, ligesom der ikke er kendskab til arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Fra den østlige del af fredningsområdet er der ca. 2,9 km til Natura 2000-område nr. 230 og til Nationalpark Mols Bjerge. Det fremgår af fredningsnævnets afgørelse, at fredningen ikke vurderes at have nogen hverken negativ eller positiv effekt på Natura 2000-områder uden for fredningsområdet.

5. Frednings- og planmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Der er ingen eksisterende fredninger inden for fredningsområdet.

Fredningsområdet støder i nordøst op til en eksisterende fredning ved Ugelbølle Hoved fra 1960 og 1962, og i sydøst støder fredningsområdet op til en mindre fredning ved Havhuse fra 1965. Fredningerne blev gennemført for at sikre udsigten fra offentlige veje over landskabet og Kalø Vig.

Planlægningsmæssige forhold

Hele fredningsområdet ligger i landzone. Der er ingen lokalplanlagte arealer inden for fredningsområdet.

Fredningsområdet er endvidere beliggende inden for kystnærhedszonen, der som udgangspunkt omfatter alle arealer, der er beliggende mellem kyst og 3 km ind i land. Zonen har til formål at beskytte naturen samt de landskabelige og rekreative interesser, der knytter sig til kysterne. Zonen skal som udgangspunkt friholdes for bebyggelse, dog skal de funktioner, der er afhængige af kystnærhed, kunne indpasses.

Næsten hele området er udpeget som landskabeligt interesseområde i Kommuneplan 2013, hvilket svarer til det tidligere Århus Amts udpegning af særlig værdifulde landskaber. Udpegningen af landskabelige interesseområder har til formål at sikre, at der ved placeringen af byggeri og anlæg tages hensyn til landskabelige værdier. Større byggerier og anlæg må med undtagelse af bl.a. landbrug, vindmøller og veje kun i særlige tilfælde placeres inden for de landskabelige interesseområder, og hvis dette er tilfældet, skal der tages særlig hensyn til placering og udformning i forhold til særlige landskabelige hensyn.

I forbindelse med udkast til kommuneplanen fra 2013 ansøgte Syddjurs Kommune den daværende statslige planmyndighed, Naturstyrelsen, om tilladelse efter den nu ophævede bestemmelse i planlovens § 5 v⁴ til planlægning af byudvikling på ca. 400 ha inden for kystnærhedszonen ved Eskerød og Rodskov. Naturstyrelsen meddelte den 7. juni 2013 tilladelse

⁴ Planlovens § 5 v blev ophævet ved ikrafttrædelse af Lov om ændring af lov om planlægning (Nye muligheder i landdistrikterne m.v.). Lovændringen trådte for denne del af lovændringens vedkommende i kraft den 11. april 2013.

til planlægning af byudvikling på ca. 26 ha omkring Rodskov, men meddelte samtidigt afslag på tilladelse til planlægning for byudvikling omkring Eskerod. Styrelsen henviste til, at Rodskov er delvis beliggende i byzone, og at der allerede var sket byudvikling omkring landsbyen. Ved afslaget i forhold til Eskerod lagde styrelsen vægt på, at der var tale om byudvikling i tilknytning til en landzonelandsby og dermed byudvikling i det åbne land. Styrelsen vurderede, at en byudvikling omkring Eskerod særligt syd for landevejen var i strid med områdets landskabelige oplevelsesværdier.

Det fremgår af fredningsforslaget, at Syddjurs Kommune i Kommuneplan 2013 har ladet den overordnede plan for byudvikling i området, som Naturstyrelsen afviste at tillade, indgå i planen, hvorved de rammebelagte arealer, der var omfattet af Naturstyrelsens afslag, alligevel indgik i Kommuneplan 2013. Af den endeligt vedtagne kommuneplan fra 2013 fremgik, at Syddjurs Kommune havde udlagt flere arealer omkring både Eskerod og Rodskov som rammeområder for boliger, idet en stor del af fredningsområdet var udpeget til strukturplanområde indeholdende projektområder, perspektivområder og rammeudlæg.

Af den vedtagne⁵ Kommuneplan 2013 fremgår følgende:

”Med denne Kommuneplan indarbejdes byudviklingsprojektet i kommuneplanlægningen. Dette sker med en indarbejdelse af rammeområder til boliger og service i direkte tilknytning til de to bysamfund Rodskov og Eskerod. Der foretages med Kommuneplan 2013 ikke egentlig detailplanlægning af de nye byudviklingsområder. Dette vil ske efterfølgende i form af en helhedsplan for området, der udarbejdes i dialog med områdets borgere, landskabsarkitekter, byplanlæggere, økonomer, sociologer og investorer. Det nye byudviklingsområde udvikles derefter etapevis over de næste mange år og realiseres i konkrete lokalplanforslag. Eskerod forudsættes i denne forbindelse overført til byzone med kommende lokalplanlægning.”

Syddjurs Kommune har i Kommuneplan 2016⁶ fastholdt byudviklingsprojektet ved Eskerod og Rodskov, men har ikke påbegyndt egentlig detailplanlægning af området. Kommunen har den 21. februar 2020 sendt forslag til Kommuneplan 2020⁷ i offentlig høring. Det fremgår af udkastet, at kommunen fastholder intentionerne om byudviklingsprojektet omkring Eskerod og Rodskov, og at der heller ikke i det seneste kommuneplanudkast indgår en nærmere beskrivelse af tiltag i forhold til detailplanlægning af fremtidige byudviklingsområder.

Øvrige planforhold

Frem til midten af 1970'erne lå området inden for fredningsplanområdet

⁵ Kommuneplanforslaget blev offentliggjort den 27. juni 2013 og blev vedtaget den 19. december 2013.

⁶ https://dokument.plandata.dk/11_3121140_1476190874218.pdf.

⁷ https://dokument.plandata.dk/11_9636913_1588062834671.pdf.

for Århusegnens nordlige del. Fredningsplanerne i området blev lavet for at sikre, at naturen mellem Århus – Grenå landevejen og kysten ikke forringedes, og at landskaberne ikke blev ødelagt af bebyggelse, der kunne placeres i mindre naturskønne omgivelser. Fredningsplanerne var tinglyst på ejendomsniveau indtil midten af 1970'erne, hvor regionplanerne overtog fredningsplanlægningen. Området var herefter i skiftende regionplaner frem til 2006 udlagt som særlig værdifuldt landskab.

Hele fredningsområdet er udpeget som område med drikkevandsinteresser.

6. Fredningsnævnets behandling og afgørelse

6.1 Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har den 8. december 2014 afholdt offentligt møde om fredningen og foretaget besigtigelse af udvalgte områder af fredningsområdet.

Under fredningsnævnets behandling af sagen var der drøftelser om bl.a. behovet for en fredning og fredningens bestemmelser om formål, gødskning og sprøjtning af § 3-arealer, samt bebyggelse inden for fredningen. Herudover blev fredningens afgræsning drøftet i forhold til, om de arealer nær Rodskov, hvor der var ønske om at lokalplanlægge, skulle udtages af fredningen.

Naturstyrelsen (nu Miljøstyrelsen) oplyste, at styrelsen ikke var imod fredningen, men at de arealer, der er omfattet af Naturstyrelsens afgørelse om byggeri inden for kystnærhedszonen, burde tages ud af fredningen. Styrelsen begrundede dette med, at styrelsen efter nøje overvejelser havde meddelt tilladelse til at bygge på nogle arealer, og at fredningen ikke burde hindre dette. Syddjurs Kommune udtrykte modstand mod fredningen. Blandt lodsejerne blev der udtrykt både modstand og tilslutning til at frede.

Fredningsnævnets afgørelser under sagens behandling

Fredningsnævnet har under fredningssagens behandling med hjemmel i naturbeskyttelseslovens § 37a, stk. 3, truffet afgørelse om at forlænge fristen for fredningssagens afgørelse til den 28. marts 2018.

6.2 Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har den 17. august 2017 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, truffet afgørelse om at gennemføre en fredning af området Kalø Vig ved Eskerod og Rodskov på baggrund af det ændrede fredningsforslag.

Fredningsnævnet har begrundet afgørelsen med, at fredningsområdets kuperede og kystnære terræn tæt ved Kalø Vig, mellem andre eksisterende fredninger, rummer så store landskabelige værdier, at det er nødvendigt at frede området for at sikre og forbedre disse værdier og for at forbedre of-

fentlighedens adgang til at færdes i landskabet. Fredningsnævnet har bemærket, at dette også gælder det område, som Syddjurs Kommune har udlagt til fremtidig bebyggelse, og at enhver form for bebyggelse i fredningsområdet vil have en negativ virkning på landskabet, udsigten ud over Kalø Vig eller begge dele. Fredningsnævnet har derfor ikke fundet grundlag for at udtage arealer med store landskabelige værdier, selvom de ikke konkret har udsigt til Kalø Vig.

Det fremgår af afgørelsen, at fredningsnævnet ikke er enig med Syddjurs Kommune i, at naturbeskyttelseshensynene bag en fredning skal være knyttet til specifikke arter eller naturtyper, idet naturbeskyttelseslovens § 1 gælder for den brede danske natur. Fredningsnævnet finder dog, at områdets naturmæssige værdi ikke i sig selv er så truet, at den alene kan begrunde en fredning, men at fredningens hovedformål er at sikre områdets landskabelige værdier i form af landbrugsland med gamle vejforløb og småbiotoper, skel og hegn med et bredt naturindhold, som sammen med sikring af udsigten over Kalø Vig er fredningens hovedformål.

For så vidt angår en del af matr.nr. [Matrikel22] og matr.nr. [Matrikel73], [Matrikel74], [Matrikel75], [Matrikel76] alle Rodskov By, Hornslet, har fredningsnævnet fundet, at disse matrikler ikke skal fredes, idet områdets landskabelige og naturmæssige hensyn ikke kan begrunde en fredning af et areal på ca. 4 ha. Arealet er en del af det areal, Naturstyrelsen har foreslået udtaget fra fredningen.

Af hensyn til sammenhængen med fredningen ved Ugelbølle, har fredningsnævnet ikke fundet grundlag for at udtage matr.nr. [Matrikel71] og [Matrikel70] Ugelbølle By, Mørke ved [V2] fra fredningen.

Fredningsnævnet har desuden tiltrådt at gennemføre et forbud mod beplantning af hensyn til at bevare det naturskønne, åbne og kuperede terræn og udsigten over landskabet og Kalø Vig, idet beplantning kan medføre, at udsigten forsvinder.

Herefter har fredningsnævnet under henvisning til naturbeskyttelseslovens § 38 fastsat de fredningsbestemmelser, der fremgår af fredningsafgørelsen (s. 23 ff.). Det fremgår, at der for fredningen bl.a. er fastsat følgende bestemmelser:

Det er fredningens formål at sikre de store landskabelige kvaliteter i området samt i særdeleshed udsigten fra [A1] mod Kalø Vig, at bevare og forbedre områdets naturværdier, herunder levedygtighederne for plante- og dyreliv, og at sikre og forbedre områdets rekreative kvaliteter.

Fredningen indeholder bestemmelser om, at området skal bevares i dets nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt i de øvrige bestemmelser eller tilladt i en plejeplan udarbejdet efter fredningsbestemmelsernes § 9.

Der er i fredningen bestemmelser om arealernes drift, som kan fortsætte som hidtil på nuværende landbrugsarealer. Dog må arealerne ikke tilplantes med udsigtshæmmende afgrøder og arealer med juletræer skal afdrives, når træerne er hugstmodne, hvorefter arealerne ikke må genplantes. Forbuddet mod tilplantning gælder ikke i private haver. Skovarealer kan drives som hidtil, mens udvidelse kræver dispensation. Arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 må ikke omlægges, jordbehandles, drænes, opdyrkes, tilplantes, gødskes eller sprøjtes med bekæmpelsesmidler.

Fredningen indeholder bestemmelser om byggeri m.v. Der er forbud mod opførelse af nye boliger og anden ny bebyggelse i området. Dette gælder dog ikke medhjælper- og generationsskifte boliger på ejendomme, der på fredningstidspunktet er over 30 ha, som kan etableres efter fredningsnævnets godkendelse. Legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger kan opføres på arealer, som er omfattet af fredningskortets signatur "hus med have og gårdspladsareal".

Om- og tilbygninger af eksisterende bebyggelse samt opsætning af solcelleanlæg kan kun foretages efter fredningsnævnets godkendelse.

Bygninger, som er nødvendige for landbrugsdriften, kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse efter forudgående godkendelse af fredningsnævnet. Dette gælder ikke for opførelse af bure og bygninger til brug for bl.a. pelsdyr-, svine- eller fjerkræsfarme. Der er desuden forbud mod opførelse af ridehaller.

Fredningen er ikke til hinder for midlertidige og kortvarige anbringelser af skurvogne og skure til nødvendig skovdrift eller naturpleje, ligesom fredningen ikke er til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure til kreaturer, får og lign.

Det fremgår endvidere, at byggeri skal tilpasses eksisterende bebyggelse og det omkringliggende landskab, ligesom deponering ikke er tilladt.

Det er ikke tilladt at etablere faste anlæg og konstruktioner som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer, luftledninger og master, ligesom etablering af bl.a. sportsanlæg ikke er tilladt. Der må opsættes almindelige landbrugshegn i jordfarver til husdyrbrug.

Der må etableres sædvanlig nedadrettet belysning i tilknytning til boliger og driftsbygninger.

Anbringelse af campingvogne og teltslagning må ikke finde sted uden for private haver. Teltning af kortere varighed til spejderformål, teltning på dertil indrettede primitive overnatningspladser og egen teltning på egen ejendom er undtaget fra forbuddet.

Der må ikke foretages terrænændringer, fyldes op, graves af eller planeres. Forbuddet gælder dog ikke mindre terrænændringer i private haver.

Fredningen indeholder bestemmelser om offentlighedens adgang. Der er adgang til arealerne i overensstemmelse med de almindelige regler i naturbeskyttelsesloven. Eksisterende stier og markveje må ikke nedlægges, men deres nuværende trace kan efter fredningsnævnets godkendelse ændres, hvis der er særlige samfundsmæssige begrundelser, og hvis den samlede stiforbindelse gennem landskabet opretholdes. På de kommunalt ejede arealer på matr. nr. [Matrikel26] og [Matrikel38] Rodskov By, Hornslet, må offentligheden færdes frit.

Det fremgår videre, at fredningen ikke er til hinder for opsætning af informationstavler, stimerkninger m.v. til formidling af fredningen og til støtte for den rekreative anvendelse.

Plejemyndigheden skal inden for 2 år efter fredningens gennemførelse anlægge stier som trampespor eller 1 meter brede stier med et forløb omtrentligt som angivet på fredningskortet og i samarbejde med lodsejeren.

Det fremgår vedrørende pleje, at plejemyndigheden skal gennemføre pleje i henhold til plejebekendtgørelsen. Plejen består bl.a. af etablering og vedligeholdelse af stier og udsigtskilder. Plejemyndigheden skal udarbejde en plejeplan, som skal forhandles med lodsejerne og Danmarks Naturfredningsforening.

Pleje af privatejede arealer skal ske uden udgift for den enkelte ejer og med ejerens samtykke eller i mangel heraf med fredningsnævnets godkendelse. Plejen kan foretages af ejeren selv. Ved trærydning tilfalder det fældede træ ejeren.

Fredningen indeholder særbestemmelser om, at juletræer på matr.nr. [Matrikel4] Eskerød By, Hornslet skal afdrives, når de er hugstmodne, dog senest 10 år efter fredningens gennemførelse. På matr.nr. [Matrikel34] Rodskov By, Hornslet syd og øst for Vilhelmshøj etableres der senest 2 år efter fredningens gennemførelse to mindre udsigtskiler efter nærmere aftale med lodsejeren. Fredningen er ikke til hinder for udnyttelse af eventuelle byggemuligheder på matr.nr. [Matrikel54] og [Matrikel55] Havhuse, Hornslet, inden for de i kommuneplanen på fredningstidspunktet angivne rammer og i det omfang, der kan opnås dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til bebyggelsen.

7. Klager og bemærkninger

Afgørelsen er den 9. september 2017 (lb.nr. 41), 11. september 2017 Syddjurs Kommune, 12. september 2017 (lb.nr. 23), 13. september 2017 (lb.nr.20), 15. september 2017 (lb.nr. 7 og Miljøstyrelsen) og den 18. september 2017 (lb.nr. 6) blevet påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Miljøstyrelsen har den 13. februar 2018 og Danmarks Naturfredningsforening har den 20. februar 2018 fremsat bemærkninger til klagerne over fredningsafgørelsen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har den 13. november 2017 truffet afgørelse om at afvise en enkelt klage over afgørelsen, idet klagen var indsendt til nævnet efter klagefristens udløb den 18. september 2017.⁸

7.1 Klagen fra Miljøstyrelsen og bemærkninger hertil

Miljøstyrelsen har ikke udtalt sig imod fredningen, men har klaget over en række konkrete forhold i forbindelse med fredningsnævnets afgørelse om fredning.

Klager har anført, at de arealer, der er omfattet af godkendte kommuneplanrammer, bør udtages af fredningen. Klager har i den forbindelse henvist til Taksationskommissionens afgørelse af 25. august 2017 vedrørende fredningen af Bjergene ved Stensballe, hvori Taksationskommissionen har tilkendt en række lodsejere erstatning for en forventningsværdi for arealer omfattet af en kommuneplanramme. Klager har hertil bemærket, at uagtet omstændighederne i nærværende sag ikke er de samme som de, der forelå til prøvelse i Taksationskommissionens sag, er det klagers opfattelse, at de fredningserstatninger, der på baggrund af Taksationskommissionens afgørelse muligvis kan komme på tale i nærværende sag, vil være ude af proportioner med den fredningsmæssige gevinst, der kan opnås, hvorfor arealerne bør udtages af fredningen.

Herudover har klager anført, at forbuddet i fredningsbestemmelsernes § 4, stk. 4, mod gødskning, sprøjtning og omlægning m.m. af arealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 bør udtages af fredningen. Klager har i den forbindelse oplyst, at gødskning, sprøjtning m.v. normalt er forbudt på sådanne arealer, men at dette ikke gælder, såfremt engarealer lovligt er blevet gødet og sprøjtet før 1992 og med jævne mellemrum siden da. Klager har på den baggrund anført, at bestemmelsen kun er relevant for de omtalte engarealer. Såfremt bestemmelsen ikke udtages, er det klagers opfattelse, at det bør afklares, om der er lodsejere, der kan dokumentere en historik for gødskning og sprøjtning, idet der i så fald må udmåles erstatning herfor.

Fredningsbestemmelsernes § 5, stk. 3, bør ifølge klager omformuleres, så det fremgår, at der kan foretages om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse i det omfang, det var tilladt efter planlovens landzonebestemmelser på fredningstidspunktet. Klager har oplyst, at bestemmelserne er ændret ved lov nr. 668 af 8. juni 2017, og at den nuværende udformning af fredningsbestemmelsen begrænser de rettigheder, der følger af planloven. Ifølge klager har fredningsnævnet ikke udregnet erstatning for denne begrænsning i lodsejernes rettigheder. Klager mener derfor, at der ikke er grundlag for at beholde bestemmelsen, grundet de erstatningsmæssige konsekvenser, der ifølge klager er ude af proportion med bestemmelsens

⁸ NMK-520-00109.

landskabelige konsekvenser ved ikke at udtage bestemmelsen.

Klager har endvidere ønsket en ændring af fredningsbestemmelsernes § 9. Klager har anført, at fredningen giver Syddjurs Kommune en plejeret, men ikke en plejeplicht, hvilket følger af plejebekendtgørelsen. Klager har hertil bemærket, at der ikke må ske misforståelser om, hvorvidt der er tale om en ret eller pligt. Klager ønsker ikke, at der ændres på denne ordning, hvorfor klager ønsker, at fredningsbestemmelsens § 9, stk. 1, ændres til:

”Plejemyndigheden kan gennemføre pleje i henhold til gældende plejebekendtgørelse.”

Det er desuden klagers opfattelse, at der i fredningsbestemmelsernes § 9 sker en sammenblanding af procedurerne vedr. plejeplanen og de konkrete afgørelser vedr. plejeforanstaltningerne, der kan påklages. Klager har derfor foreslået, at fredningsbestemmelsernes § 9, stk. 3 ændres til:

”Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan inden for 2 år efter fredningens endelige gennemførelse.”

Danmarks Naturfredningsforening har bemærket til klagen, at de arealer, der ifølge Miljøstyrelsen bør udtages af fredningen, er landskabeligt værdifulde for fredningen, og derfor bør friholdes for byudvikling.

Danmarks Naturfredningsforening er indforstået med, at der umiddelbart kan ske udvidelse af boliger op til 250 m² uden fredningsnævnets tilladelse, idet dette var en umiddelbar ret efter planloven på tidspunktet for fredningssagens rejsning.

Vedrørende brugen af gødning og pesticider på § 3-beskyttede arealer, har Danmarks Naturfredningsforening anført, at foreningen er indforstået med, at det er de generelle regler i naturbeskyttelsesloven, som regulerer brugen af gødning og pesticider på § 3-beskyttede arealer. Danmarks Naturfredningsforening har oplyst, at det alene er enge, der dokumenterbart er gødet mindst hvert 7. – 10. år siden 1992, som kan gødes og sprøjtes, og at alle andre arealer ikke kan gødes eller sprøjtes uanset fredningen.

7.2 Klagen fra Syddjurs Kommune og bemærkninger hertil

Syddjurs Kommune har anført, at fredningsafgørelsen lider af formelle mangler, der bør medføre fredningsafgørelsens ugyldighed, samt at kommunen er uenig i de materielle forhold, fredningsnævnet har lagt til grund i sin afgørelse.

Vedrørende de formelle mangler har Syddjurs Kommune med henvisning til miljøvurderingsloven anført, at fredningsnævnet ikke har gennemført en miljøvurdering eller –screening, før afgørelsen blev truffet. Det er kommunens opfattelse, at dette burde være sket, da fredningen fastlægger rammerne for fysisk planlægning og arealanvendelse samt rammerne for frem-

tidig anlægsstilladelser til projekter, hvorfor fredningen er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 3.

Subsidiært har Syddjurs Kommune anført, at pligten til miljøvurdering følger af miljøvurderingsloven, da der er tale om en plan, der vurderes at få væsentlig indvirkning på miljøet, og at fredningsnævnet burde have foretaget en miljøscreening.

Herudover har Syddjurs Kommune gjort gældende, at fredningen ikke er omfattet af miljøvurderingslovens undtagelse vedrørende fastlæggelsen af anvendelsen af mindre områder på lokalt plan, hvorfor der er tale om en plan, der er omfattet af miljøvurderingsloven.

Syddjurs Kommune har endelig anført, at der ikke er foretaget høring af kommunen som berørt myndighed i henhold til miljøvurderingslovens regler herom, hvorfor der samlet set foreligger sådanne væsentlige formelle mangler, at afgørelsen er ugyldig.

For så vidt angår områdets landskabelige værdier har Syddjurs Kommune anført, at disse ikke er så store, at de nødvendiggør en fredning af området. Det er desuden kommunens opfattelse, at beskyttelseshensynene i området er sikret i tilstrækkeligt omfang gennem naturbeskyttelsesloven, planloven og øvrig lovgivning.

Herudover har kommunen bemærket, at området ikke lever op til de kriterier for fredninger, der er opstillet af Danmarks Naturfredningsforening, Kommunernes Landsforening og Naturstyrelsen i Handlingsplan for fredning fra 2013. Kommunen har hertil anført, at området ikke udgør en national perle, et større sammenhængende naturområde eller et uforstyrret landskab.

Syddjurs Kommune har, med henvisning til Århus Amts landskabskarakterplan fra 2006, blandt andet bemærket, at området er karaktersvagt, idet mange af de tidligere karaktergivende elementer som diger og markveje er fjernet, hvorfor de oprindelige udskiftningsmønstre er meget utydelige. Desuden har den øst-vestgående vejstruktur opdelt området i to dele.

Af bemærkningerne fremgår endvidere, at området fremstår som et forstadspræget landområde, og at den bymæssige bebyggelse ligger forholdsvis tæt i et øst-vestgående bånd. Det er desuden kendetegnende for området, at der findes mange landsbyer, og at området både visuelt og støjmæssigt er præget af mange tekniske anlæg, sportsanlæg og trafik.

Vedrørende områdets planmæssige forhold har Syddjurs Kommune anført, at kommunen i sin kommuneplan fra 2016 har udpeget området som et landskabeligt interesseområde, hvilket har til formål at sikre områdets landskabelige hensyn ved placering af byggeri og anlæg i det åbne land. Kommunen har dermed ønsket at afveje områdets landskabsinteresser over

for byudviklingen.

For så vidt angår naturhensynene i området, har Syddjurs Kommune anført, at disse er relativt små i forhold til andre områder, og at byudviklingen ikke vil påvirke disse, idet byudviklingen skal ske på nuværende landbrugsarealer. Det er således kommunens opfattelse, at disse hensyn kan varetages gennem den fysiske planlægning og dermed ikke kan begrunde fredningen.

Syddjurs Kommune har på den baggrund anført, at området ikke skal fredes, og at området er mindre sårbart over for planlægning til bymæssig bebyggelse, idet der er tale om en fortsættelse af en allerede eksisterende bystruktur.

Syddjurs Kommune har henvist til, at der øst for fredningsområdet findes to fredninger. Det er kommunens opfattelse, at grunden til at fredningsområdet ikke i sin tid blev omfattet af disse fredninger, skyldtes, at fredningsinteresserne omkring Eskerod og Rodskov var mindre. Kommunen har desuden anført, at området ikke blev fredet, på trods af, at fredninger på daværende tidspunkt, før planlovens vedtagelse i 1970, var det betydeligste regulerende instrument, hvorimod der i dag findes andre muligheder for at regulere udviklingen ved anden lovgivning, herunder planloven.

Danmarks Naturfredningsforening har til klagen fra Syddjurs Kommune bemærket, at der ikke tidligere har været krav om at udarbejde miljøvurderinger i forbindelse med fredninger, men at Miljøstyrelsen på daværende tidspunkt var ved at udarbejde retningslinjer om fredningers forhold til miljøvurderingsloven. Foreningens arbejde med fredninger vil blive tilrettet efter disse retningslinjer.

Vedrørende områdets landskabelige værdier har Danmarks Naturfredningsforening bemærket, at disse berettiger til en fredning med fokus på beskyttelsen af den landskabelige uforstyrrelighed, der indgår som et af tre særlige fokusområder i handlingsplanen for fredning.

Miljøstyrelsen har til klagen bemærket, at styrelsen forventer at sende en vejledning om miljøvurdering af planer og programmer i høring og udsende et brev til bl.a. fredningsnævnene, Miljø- og Fødevarerklagenævnet samt kommunerne om reglernes betydning i relation til fredninger.

7.3 Klagen fra lb.nr. 6

Klager har anført, at fredningen i sin helhed er overflødig og begrænser den fremtidige landbrugsdrift i området. Det er desuden klagers opfattelse, at ny bebyggelse til beboelse allerede er reguleret i anden lovgivning.

Herudover har klager anført, at såfremt fredningen gennemføres, bør de rammebelagte områder i Eskerod (Kommuneplanramme 2.3.B1) udtages af fredningsområdet, idet området er omgivet af bebyggelse på de fleste

sider, hvorfor yderligere bebyggelse blot vil skabe et bedre liv på landet. Klager har desuden anført, at bebyggelse af området ikke vil hindre nogen som helst udsigt, da området er beliggende lavt, og udsigten fra [A1] allerede er hindret af bevoksning.

Vedrørende klagen fra lb.nr. 6 har Danmarks Naturfredningsforening bemærket, at kun forbuddet mod tilplantning og flerårige udsigtshæmmende afgrøder i begrænset omfang påvirker landbrugsdriften i fredningsområdet. Det fremgår af bemærkningerne, at det er Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse, at forslaget om kun at måtte udvide beboelsesejendomme op til 250 m², kan gennemføres erstatningsfrit, idet fredningsforslaget er i overensstemmelse med de dagældende regler i planloven.

Til det af klager anførte om manglende udsigt, er det bemærket, at der på trods af den nuværende beplantning er god udsigt over området fra [A1].

Miljøstyrelsen har bemærket, at styrelsen er enig i, at arealer omfattet af de godkendte kommuneplanrammer skal udtages af fredningen.

Klager har den 4. august 2020 efter gennemlæsning af Danmarks Naturfredningsforenings og Miljøstyrelsens bemærkninger meddelt, at klagen fastholdes.

7.4 Klagen fra lb.nr. 7

Klager har anført, at der ikke er en begrundelse for at frede, da området i forvejen er beskyttet af anden lovgivning, hvorfor en fredning fremstår som et overflødigt indgreb i den private ejendomsret.

For så vidt angår formålet med fredningen har klager oplyst, at der på strækningen fra [A3] ved Rodskov og til [A4] ved Eskerød kun er begrænset udsigt over landskabet, og at denne hverken vil forbedres eller forringes af en fredning.

Klager har henvist til Fredningsplanudvalgets beskrivelse fra 1960, hvoraf fremgår, at området ”... *udgør i dets nuværende naturtilstand en naturpark af stor rekreative værdi.*” Klager har hertil anført, at han ofte færdes i området, hvor han også bor, men at der stort set ikke færdes andre mennesker. Klager har videre anført, at fredningen ikke vil ændre på dette, da områdets rekreative værdier er samlet omkring kysten.

Det er endvidere klagers opfattelse, at øget færdsel i området ikke vil gavne dyrelivet eller bevare og forbedre områdets naturværdier.

Vedrørende forbuddet mod tilplantning med flerårige, udsigtshæmmende afgrøder, har klager anført, at afdrivning af klagers juletræer næppe vil gavne dyrelivet i området, idet juletræerne fungerer som en korridor, der gør det muligt for dyrelivet at vandre mellem skovområderne nord og syd for juletræerne. Klager har desuden bemærket, at juletræerne kun hæmmer

udsigten for klager selv, og at klager er indstillet på at tage en dialog om eventuelle gener for andre.

Det er endvidere klagers opfattelse, at det er urimeligt og uacceptabelt, at fredningsbestemmelsernes § 5 forhindrer klager i at opstille en pavillon ved sin sø.

Danmarks Naturfredningsforening har til klagen bemærket, at der allerede i 1950'erne var planer om at frede området grundet den vide udsigt fra [A1] og sidevejene ned mod kysten og på grund af udsigten over bugten til Mols.

Miljøstyrelsen har henvist til tidligere indlæg i sagen.

7.5 Klagen fra lb.nr. 19/20

Klager har tilsluttet sig klagen fra Syddjurs Kommune, men har også ønsket at indgive en særskilt klage.

Klager har anført, at det udarbejdede fredningskort er mangelfuldt, hvorfor fredningsnævnet ikke har haft et korrekt kortmateriale til rådighed i forbindelse med behandlingen af sagen. Ifølge klager har kortet blandt andet mangler vedrørende angivelsen af strandeng, skov, linjeføringen af bække og levende hegn samt markeringen af strandbeskyttelseslinjen. Klager har til Miljø- og Fødevareklagenævnet som bilag til klagen indsendt et kort med håndpåførte korrektioner.

Miljøstyrelsen har til klagen bemærket, at styrelsen grundlæggende er enig i, at fredningskortet bør svare til de faktiske forhold. Styrelsen har samtidig gjort opmærksom på, at strandbeskyttelseslinjen og § 3-områders afgrænsning ikke fastsættes i fredningen, men af andre myndigheder.

Danmarks Naturfredningsforening har bemærket, at mange af de oplysninger, der fremgår af fredningskortet stammer fra grundkort, som foreningen ikke har ansvaret for at holde opdateret. Hvis der er fejl i fredningskortet, som kan påvirke erstatningsudmålingen eller andet, vil foreningen rette oplysningerne efter anmodning fra Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klager har i bemærkninger af 24. august 2020 gentaget tidligere fremførte bemærkninger og understreget vigtigheden af et korrekt fredningskort. Klager henviser desuden til kommuneplanramme 2.12.R1, der bl.a. omfatter dele af matr. nr. [Matrikel55], Havhuse, Hornslet, og som udlægger arealet til rekreativt område. Klager har hertil anført, at indholdet af kommuneplanrammen forventes opretholdt, og at klager antager, at manglende mulighed for denne anvendelse forventes kompenseret.

7.5 Klagen fra lb.nr. 23

Det fremgår af klagen, at klager er utilfreds med, at fredningen forringer

mulighederne for til- og ombygninger og dermed ejendommenes erhvervsmæssige udviklingsmuligheder. Klager har i den forbindelse anført, at han er usikker på, hvorvidt det vil være muligt at få tilladelse til at opføre en tilbygning til hotellet.

Endvidere fremgår det af klagen, at klager er utilfreds med fredningens begrænsning af mulighederne for at foretage facadeændringer på bygningen samt begrænsningen i antallet af byggeretskvadratmeter.

Herudover har klager bemærket, at klagers ejendomme allerede er omfattet af enten naturbeskyttelseslovens § 3 eller strandbeskyttelseslinjen.

Endelig ønsker klager oplyst, om fredningen får indflydelse på klagers berettigede forventninger om at opføre en tilbygning i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Danmarks Naturfredningsforening har bemærket, at fredningsbestemmelsernes § 10, stk. 3, sikrer nuværende byggemuligheder inden for kommuneplanen på fredningstidspunktet, og i det omfang der kan opnås dispensation fra fredningsnævnet og fra strandbeskyttelseslinjen. Eventuelt andet byggeri kræver dispensation fra fredningsnævnet. Danmarks Naturfredningsforening har desuden anbefalet, at matr.nr. [Matrikel63] Havhuse, Hornslet beholdes i fredningen, idet dette vil sikre, at plejemyndigheden har ret til at udføre naturpleje på arealet.

Danmarks Naturfredningsforening har desuden bemærket, at der er etableret græsplæne på en del af matr.nr. [Matrikel63] Havhuse, Hornslet, hvor der er registreret strandeng omfattet af beskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 3.

Miljøstyrelsen har i sine bemærkninger henvist til fredningsbestemmelsernes § 10, stk. 3, og til tidligere fremsatte bemærkninger om, at matr.nr. [Matrikel54] og [Matrikel55] Havhuse, Hornslet, siden 2001 har været omfattet af Syddjurs Kommunes kommuneplanramme, som gav mulighed for opførelse af yderligere bebyggelse på ejendommene til nærmere angivne turistformål o.lign. Det fremgår videre, at begge ejendomme er beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen, og at der ikke er taget stilling til, hvorvidt der kan opnås dispensation fra denne til byggeri på ejendommene.

Miljøstyrelsen har desuden anført, at de landskabelige hensyn, som kunne begrunde en bortfredning af arealets byggemuligheder, varetages med betydelig styrke gennem strandbeskyttelseslinjen, og at det er styrelsens opfattelse, at fredningen skal respektere gældende kommuneplanrammer.

Klager har den 23. august 2020 indsendt bemærkninger og gentaget sin klage og tidligere indlæg. Klager har herudover oplyst, at klager ikke har anlagt en græsplæne på det § 3-registrerede areal, men at arealet tidligere

har været anvendt som markedsplads, og at klager blot har vedligeholdt arealet ved at dræne.

7.6 Klagen fra lb.nr. 41

Det fremgår af klagen, at klager er utilfreds med, at offentligheden skal have adgang over matr.nr. [Matrikel71] Ugelbølle By, Mørke, idet der ifølge klager ikke er offentlig adgang til ejendommen eller klagers trappe i dag.

Ifølge klager vil det i dag være muligt for campingpladsen at få dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til at udvide campingpladsen, hvilket der ifølge klager også er politisk opbakning til i Syddjurs Kommune. Klager har anført, at fredningen vil forhindre denne udvidelse, hvorfor campingpladsen ikke vil være levedygtig. Det er derfor klagers opfattelse, at klager er tvunget til enten at sælge campingpladsen som privatbolig eller udstykke arealet til sommerhusgrunde. Ifølge klager vil begge løsninger påføre klager et endnu ikke opgjort tab.

Klager har supplerende anført, at Danmarks Naturfredningsforening har bemærket, at der ikke er naturbeskyttelseshensyn bag fredningen, men alene et ønske om en sammenhængende fredning. Klager har svært ved at forstå dette, da klagers ejendom ligger i udkanten af fredningen.

Danmarks Naturfredningsforening har til klagen vedrørende sti bemærket, at forslaget om en sti fra den offentlige vej ned til vandet langs det østlige skel på klagers ejendom er frafaldet undervejs i sagens forløb. Det fremgår videre af bemærkningerne, at det ikke hidtil har været muligt at udvide campingpladsen søværts, men at fredningen beskytter området mod en eventuel dispensation fra strandbeskyttelseslinjen.

Miljøstyrelsen har til klagen bemærket, at arealet i sin helhed er omfattet af strandbeskyttelseslinjen, og at der ikke foreligger en tilladelse eller ret til at udvide campingpladsen på det af fredningen omfattede areal, hvorfor der ifølge styrelsen ikke er grundlag for at tilkende en forøget fredningserstatning.

7.7 Øvrige bemærkninger til sagen

En omboende til fredningsområdet har den 4. september 2020 på vegne af en række lodsejere i Rodskov fremsendt bemærkninger til sagen. Af bemærkningerne fremgår bl.a., at gruppen er uforstående over for fredningsnævnets beslutning om at udtage en række arealer syd for Rodskov fra fredningen. Gruppen har i det hele udtalt sig imod denne beslutning, men har understreget, at gruppen støtter op om udviklingen og udbygningen af Rodskov.

8. Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling og afgørelse i sagen

8.1 Sagens behandling

Miljø- og Fødevareklagenævnet besigtigede den 7. oktober 2020 fredningsområdet og holdt efterfølgende offentligt møde om sagen.

Sagsrejsjerne redegjorde under besigtigelsen og i forbindelse med det offentlige møde for deres forslag om fredning af området Kalø Vig ved Rodskov og Eskerod.

Der var på mødet indlæg om nødvendigheden af at frede området, og de indsendte klagepunkter herom blev i alt væsentligt gentaget. Det blev samtidig drøftet, hvordan fredningen skulle afgrænses, dels om de kommuneplanrammebelagte arealer ved Eskerod og Rodskov skulle indgå i fredningen, og om dette i givet fald skulle udløse erstatning, og dels om området ved [V3] skulle fredes. Øvrige klagepunkter blev ligeledes gentaget, herunder vedrørende fejl og mangler på fredningskort.

8.2 Miljø- og Fødevareklagenævnets indledende bemærkninger

I sagens behandling har Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer deltaget: Birgitte Egelund Olsen (formand), landsdommerne Norman Cleaver og Henrik Twilhøj, og de læge medlemmer Maria Temponeras, Jørgen Elikofer, Knud N. Mathiesen og Jens Vibjerg.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 43, stk. 1, kan fredningsnævnets afgørelse efter § 40 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det følger af naturbeskyttelseslovens § 42, at Miljø- og Fødevareklagenævnet skal efterprøve fredningsnævnets afgørelse efter § 40, stk. 1, i dens helhed, når den samlede erstatning og godtgørelse overstiger 500.000 kr.

Endvidere følger det af naturbeskyttelseslovens § 44, stk. 1, at Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ændre fredningsnævnets afgørelse, herunder fredningens geografiske udstrækning, fredningsbestemmelserne og erstatningen. Dette gælder, uanset hvem der har rejst fredningssagen eller påklaget fredningsnævnets afgørelse, og uanset fredningsforslaget og de forslag og krav, der er fremført for fredningsnævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 1, kan der gennemføres fredning af landarealer til varetagelse af de formål, der er nævnt i naturbeskyttelseslovens formålsbestemmelse i § 1:

”§ 1. Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særligt

- 1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- 2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for

vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.”

Efter naturbeskyttelseslovens § 38 skal en fredning indeholde en bestemmelse om formålet med fredningen. Ifølge § 38, stk. 3 kan en fredning gå ud på bevaring af den nuværende tilstand eller tilvejebringelse af en bestemt tilstand, der herefter skal bevares, og den kan regulere offentlighedens færdsel i området. Af bestemmelsens stk. 4 fremgår, at en fredning kan indeholde de bestemmelser, herunder de påbud og forbud vedrørende arealernes anvendelse, der skønnes nødvendige, for at fredningsformålet kan opnås.

8.3 Miljø- og Fødevarerklagenævnets generelle bemærkninger

8.3.1 Fredningens gennemførelse

Miljø- og Fødevarerklagenævn finder efter en afvejning af de hensyn, der fremgår af formålsbestemmelsen i naturbeskyttelseslovens § 1, at området er fredningsværdigt og skal fredes. Nævnet har lagt vægt på, at området rummer væsentlige landskabelige, rekreative og naturmæssige værdier, som afspejles i fredningens formålsbestemmelse. Nævnet tilslutter sig således i det hele fredningsnævnets begrundelse for at frede.

8.3.2 Fredningens afgrænsning

Det er i klagerne fra Miljøstyrelsen, Syddjurs Kommune og lb.nr. 6 fremført, at de rammebelagte arealer bør udtages, hvis fredningen gennemføres.

Et flertal i Miljø- og Fødevarerklagenævnet (Birgitte Egelund Olsen, Henrik Twilhøj, Norman Cleaver og Maria Temponeras) tiltræder fredningens afgrænsning, som den blev vedtaget af fredningsnævnet og med samme begrundelse.

Flertallet finder, at der ikke forud for fredningssagens rejsning er konkrete forhold vedrørende de rammebelagte arealer, der har givet en berettiget forventning om, at en ændring af den landbrugsmæssige anvendelse af arealerne var aktuel. Det er således flertallets vurdering, at der ikke fra Syddjurs Kommunes side er tilvejebragt aktuelle og retligt bindende planer om byudvikling i de rammebelagte områder, ligesom kommunen heller ikke ved sine handlinger i øvrigt har skabt forventninger om en ændret anvendelsesmulighed.

Flertallet har herved lagt vægt på, at der ikke var - og ikke er - udarbejdet lokalplaner for arealerne, der alene var omfattet af en kommuneplan, som indeholdt en betydelig restrummelighed på tidspunktet for rejsningen af fredningssagen. Det har desuden indgået i flertallets vurdering, at Syddjurs Kommune under det offentlige møde bekræftede, at der ikke foreligger aktuelle planer fra kommunens side om at byudvikle de rammebelagte områder.

Et mindretal bestående af Maria Temponeras finder, at fredningsgrænsen

skal udvides, som den var fastlagt i fredningsforslaget. Dette nævnsmedlem finder, at der i den afgrænsning af fredningen, som fremgår af fredningsforslaget, medtages arealer, som er fredningsværdige, og som udgør en værdifuld helhed, samt at fredningsområdet med den nuværende afgrænsning bliver fragmenteret.

Et mindretal bestående af Knud N. Mathiesen, Jørgen Elikofer og Jens Vibjerg finder, at de rammebelagte arealer ved Rodskov (rammeplan 2.2.B5) skal udtages af fredningen. Dette mindretal har lagt vægt på forløbet vedrørende udarbejdelsen og vedtagelsen af områdets planlægning, herunder at Naturstyrelsen i sin afgørelse af 7. juni 2013 har tilladt planlægning inden for kystnærhedszonen i tilknytning til Rodskov. Under disse omstændigheder finder mindretallet, at der er visse berettigede forventninger til, at området kan tages i brug som byudviklingsområde.

Et mindretal bestående af Knud N. Mathiesen og Jens Vibjerg finder endvidere, at de rammebelagte arealer ved Eskerod (rammeplan 2.3.B1) skal udtages med samme begrundelse som anført ovenfor.

Et enigt Miljø- og Fødevareklagenævn har besluttet, at fastholde arealerne ved [V3] i fredningen, da området indeholder sådanne fredningsmæssige kvaliteter, som understøttes af fredningens formål. Nævnet har lagt vægt på, at fredningen hverken ændrer ved den aktuelle anvendelse eller ændrer ved de byggemuligheder, der ifølge kommuneplanramme er lagt på ejendommen, idet en sådan ret er hjemlet i fredningsbestemmelsernes § 10, stk. 3.

8.3.3 Fredningens indhold

Miljø- og Fødevareklagenævnet har besluttet, at den af fredningsnævnet vedtagne bestemmelse i § 10, stk. 1 om afdrivning af juletræer på matr.nr. [Matrikel4] Eskerod By, Hornslet, bortfalder. Nævnet har konstateret, at der ikke længere er juletræsproduktion på ejendommen, og at juletræerne på det østligt beliggende areal er afdrevet, mens fredningssagen har været under behandling. Det vestligt beliggende areal er sprunget i blandet skov imellem juletræerne, og har ikke været drevet som produktion i en årrække. Nævnet finder ikke anledning til at påbyde dette område afdrevet, idet arealet har en ringe påvirkning på udsigten fra vejen. Nævnet har endvidere under besigtigelsen konstateret, at sagsrejser på baggrund af de faktiske forhold har tilsluttet sig ændringen.

I behandlingen af nedenstående har Miljø- og Fødevareklagenævnets medlemmer deltaget: Birgitte Egelund Olsen (formand), landsdommerne Norman Cleaver og Henrik Twilhøj, og de læge medlemmer Maria Temponeiras, Jørgen Elikofer og Jens Vibjerg.

§ 4, stk. 4 arealernes drift og anvendelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet har vedtaget at udtage § 4, stk. 4, om for-

bud mod gødskning, sprøjtning og omlægning af arealer m.v. Bestemmelsen svarer til de forbud, der allerede beskytter efter naturbeskyttelseslovens § 3, og bestemmelsen er derfor overflødig.

§ 5, stk. 3 om- og tilbygning

Miljø- og Fødevareklagenævnet har vedtaget, at bestemmelsens stk. 3 skal ændres, så bestemmelsen giver mulighed for om- og tilbygninger af helårshuse op til 500 m² i landzone, således at grænsen for det tilladte bruttoareal i forbindelse med om- og tilbygninger svarer til den på fredningstidspunktet gældende planlovs bestemmelser herom.

§ 9 naturpleje

Miljø- og Fødevareklagenævnet har vedtaget at ændre fredningsbestemmelsernes § 9, således at bestemmelsen bringes i overensstemmelse med den på fredningstidspunktet gældende plejebekendtgørelse.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det er uhensigtsmæssigt at pålægge plejemyndigheden en plejepligt samt at pålægge en pligt til at forhandle sig til enighed om plejeplanen ud over, hvad der fremgår af plejebekendtgørelsen. Nævnet finder endvidere, at der i bestemmelsen sker en uheldig sammenblanding af procedurerne for henholdsvis plejeplaner og plejeforanstaltninger i forhold til plejebekendtgørelsen.

8.4 Miljø- og Fødevareklagenævnets øvrige bemærkninger

Lb.nr. 19 og 20

Klager har anført, at der på kortbilaget er anført forkerte linjeføringer mellem strandeng, mark og strandbeskyttelseslinje samt en forkert udmåling i forhold til fysiske forhold. Det er endvidere anført, at der er fejlmarkeringer af skov, søer, stendiger og levende hegn m.v.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at fejl og overflødige signaturer rettes, så fredningskortet bringes i overensstemmelse med den vedtagne fredning.

8.5 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevareklagenævnet ophæver Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige dels afgørelse af 17. august 2017 om at gennemføre fredning af Kalø Vig ved Rodskov og Eskerod i Syddjurs Kommune.

Miljø- og Fødevareklagenævnets har truffet afgørelse om at gennemføre fredning af Kalø Vig ved Rodskov og Eskerod i Syddjurs Kommune på følgende ejendomme, der er afgrænset som vist på det medfølgende fredningskort, og som helt eller delvist omfatter følgende matrikelnumre samt 2,77 ha umatrikuleret areal:

[Matrikel1], del af [Matrikel2], [Matrikel3], [Matrikel4], [Matrikel5], [Matrikel6], [Matrikel7], [Matrikel8], [Matrikel9], del af [Matrikel10] og [Matrikel11] alle Eskerod By, Hornslet.

[Matrikel12], [Matrikel13], [Matrikel14], [Matrikel15], [Matrikel16], [Matrikel17], [Matrikel18], [Matrikel19], del af [Matrikel20], [Matrikel21], del af [Matrikel22], [Matrikel23], [Matrikel24], [Matrikel25], [Matrikel26], [Matrikel27], [Matrikel28], [Matrikel29], del af [Matrikel30], del af [Matrikel31], del af [Matrikel32], [Matrikel33], [Matrikel34], [Matrikel35], [Matrikel36], del af [Matrikel37] og del af [Matrikel38] alle Rodskov By, Hornslet.

[Matrikel39], [Matrikel40], [Matrikel41], [Matrikel42], [Matrikel43], [Matrikel44], [Matrikel45], [Matrikel46], del af [Matrikel47], [Matrikel48], [Matrikel49], [Matrikel50], [Matrikel51], [Matrikel52], [Matrikel53], [Matrikel54], [Matrikel55], [Matrikel56], [Matrikel57], [Matrikel58], [Matrikel59], [Matrikel60], [Matrikel61], [Matrikel62], [Matrikel63], [Matrikel64], del af [Matrikel65] og [Matrikel66] alle Havhuse, Hornslet.

Del af [Matrikel67], del af [Matrikel68], [Matrikel69], [Matrikel70], del af [Matrikel71] og del af [Matrikel72] alle Ugelbølle By, Mørke.

Fredningen af området Kalø Vig ved Rodskov og Eskerød gennemføres med følgende bestemmelser, som herefter gælder for fredningen:

§ 1 Fredningens formål

Fredningen har til formål

- at sikre de store landskabelige kvaliteter i området samt i særdeleshed udsigten fra [A1] mod Kalø Vig,
- at bevare og forbedre områdets naturværdier, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv, og
- at sikre og forbedre områdets rekreative kvaliteter.

§ 2 Fredningsområdet

Fredningsområdet afgrænses som vist på kortbilag.

§ 3 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må således ikke foretages væsentlige ændringer af eksisterende beplantninger, etableres nye beplantninger, foretages terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse, medmindre det er tilladt eller påbudt i de følgende bestemmelser eller tilladt i en plejeplan udarbejdet efter § 9.

§ 4 Arealernes drift og anvendelse

Nuværende arealer med landbrugsdrift kan drives som hidtil. Dog må arealerne ikke tilplantes med flerårige udsigtshæmmende afgrøder, herunder

juletræer, pyntegrønt, frugttræer, energipil, elefantgræs, vildtremiser og lignende. Arealer omtalt i § 10 med juletræer skal afdrives, når de er hugst-modne, og arealerne må ikke genplantes.

Stk. 2. Undtaget fra forbuddet er tilplantning i private haver.

Stk. 3. Skovarealer kan drives som hidtil. Det gælder både fredskovsarealer og andre skovarealer. Udvidelse af skovarealet kræver dispensation fra fredningsnævnet.

§ 5 Byggeri mv.

Der må ikke etableres nye boliger i området, herunder hverken i eksisterende bebyggelse eller som nybyggeri. Dette gælder dog ikke medhjælper- og generationsskifteboliger på ejendomme, der på fredningstidspunktet er over 30 ha, som kan etableres efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 2. Der må ej heller opføres anden ny bebyggelse, herunder skure, boder, jagthytter og lignende. Forbuddet omfatter tillige legeredskaber, terrasser, drivhuse og andre faste indretninger uden tilknytning til den eksisterende bebyggelse. Sådanne konstruktioner kan opføres på arealer, som er omfattet af fredningskortets signatur ”hus med have og gårdspladsareal”.

Stk. 3. Eksisterende helårshuse beliggende i landzone kan om- og tilbygges, så det samlede bruttoetageareal ikke overstiger 500 m². Fredningen er ikke til hinder for indvendig ombygning af eksisterende bygninger. Øvrige om- og tilbygninger kan kun ske efter dispensation fra fredningsnævnet. Opsætning af solcelleanlæg kræver tillige fredningsnævnets dispensation.

Stk. 4. Bygninger, som er nødvendige for landbrugsdriften, kan opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse efter forudgående godkendelse af fredningsnævnet for så vidt angår byggeriets udformning, størrelse og placering.

Stk. 5. Der må uanset ovenstående ikke opføres bure og bygninger til pelsdyr-, svine- eller fjerkræsfarme, fasanerier, dambrug, rideskoler, hestepensioner, drivhusgartnerier og lignende, som vil virke dominerende i landskabet. Desuden er der forbud mod opførelse af ridehaller.

Stk. 6. Fredningen er ikke til hinder for midlertidig anbringelse af skurvogne eller skure, der i kortere perioder er nødvendige for skovdrift eller naturpleje (max. 6 uger).

Stk. 7. Fredningen er ikke til hinder for anbringelse af sædvanlige læskure for får, kreaturer og lignende efter fredningsnævnets godkendelse af udformning, størrelse og placering.

Stk. 8. Byggeri skal tilpasses den eksisterende bebyggelse og det omkringliggende landskab.

Stk. 9. Deponering må ikke finde sted inden for fredningsområdet.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

Der må ikke etableres faste anlæg og konstruktioner som f.eks. tårne, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger.

Stk. 2. Etablering af sportsanlæg som golfbaner, skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

Stk. 3. Der må opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug. Hegnene skal holdes i jordfarver.

Stk. 4. Nedgravning af ledninger og etablering af regnvandsbassiner og lignende kan ske efter fredningsnævnets godkendelse.

Stk. 5. Udenfor have- og gårdspladsarealer må der ikke anbringes campingvogne eller lignende, og teltslagning må ikke finde sted. Undtaget fra forbuddet er teltning af kortere varighed til spejderformål, egen teltning på egen ejendom samt teltning på dertil indrettede primitive overnatningspladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstofferne må ikke udvindes, heller ikke til eget brug. Undtaget fra forbuddet er mindre terrænreguleringer i private haver.

§ 8 Offentlighedens adgang

Offentligheden har ret til adgang til området efter de almindelige regler i naturbeskyttelsesloven.

Stk. 2. Eksisterende stier og markveje må ikke nedlægges. Fredningsnævnet kan godkende, at stiers og vejes nuværende trace kan ændres, hvis der er særlige samfundsmæssige begrundelser, og hvis den samlede stiforbindelse gennem landskabet opretholdes.

Stk. 3. Plejemyndigheden skal inden for 2 år efter fredningens gennemførelse anlægge nye stier med et forløb omtrentligt som angivet på fredningsskottet. Den nøjagtige linjeføring fastlægges af plejemyndigheden i samarbejde med lodsejeren. Stierne skal anlægges som trampespor eller slåede 1 meter brede stier, der er egnede til færdsel til fods. Yderligere stier kan

etableres efter aftale med lodsejeren.

Stk. 4. På det kommunalt ejede areal, herunder på ophalepladsen, matr.nr. [Matrikel26] og [Matrikel38] Rodskov By, Hornslet, er det offentligheden tilladt at færdes frit (fladefærdsel).

Stk. 5. Fredningen er ikke til hinder for, at der kan opsættes mindre informationstavler, stimarkeringer mv. til formidling af fredningen og til støtte for den rekreative anvendelse.

§ 9 Plejemyndighed og plejeplaner

Stk. 1. Plejemyndigheden kan gennemføre pleje i henhold til den til enhver tid gældende plejebekendtgørelse.

Stk. 2. Plejen kan bl.a. bestå af etablering og vedligeholdelse af stier og udsigtskiler, jf. § 8 stk. 3, og § 10 stk. 2.

Stk. 3. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan indenfor 2 år efter fredningens endelige gennemførelse.

Stk. 4. Pleje af privatejede arealer skal ske uden udgift for den enkelte ejer og med ejerens samtykke eller i mangel heraf med fredningsnævnets godkendelse. Ejeren har ret til selv at udføre plejen inden for en af plejemyndigheden fastsat frist. Ved trærydning tilfalder det fældede træ ejeren, såfremt denne fjerner det inden en af plejemyndigheden fastsat frist, og ellers tilfalder træet plejemyndigheden. Ejeren kan ikke stille krav om opskæring af, sammenkørsel eller kørsel til fast vej.

§ 10 Særbestemmelser

Stk. 1. På matr.nr. [Matrikel34] Rodskov By, Hornslet syd og øst for Vilhelmshøj skal der senest 2 år efter fredningens gennemførelse etableres to mindre udsigtskiler efter nærmere aftale med lodsejeren. Der kan ligeledes efter nærmere aftale med lodsejeren opsættes en bæk på højen.

Stk. 2. Fredningen er ikke til hinder for udnyttelse af eventuelle byggemuligheder på matr.nr. [Matrikel54] og [Matrikel55] Havhuse, Hornslet, indenfor de i kommuneplanen på fredningstidspunktet angivne rammer⁹ og i det omfang, der kan opnås dispensation fra strandbeskyttelseslinjen til sådan bebyggelse.

§ 11 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

⁹ Kommuneplanramme 2.12.R1.